

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tractatus De// Beneficiis// Amplissimus,// Et Doctissimus

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

§. 13. De regula 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98538](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98538)

recognita; vel non, licet secundum tempus elapsum possit esse, quod fuit recepta; & recognita; an inquam, licite valeat providere de Beneficio tunc vacante in mense alternatiua; quod, si forte est Romae acceptata, spectat ad eius provisionem, alias non.

775 Et videtur, quod non. † Nam in dubio tutior pars est intelligenda cap. illud de clerico excommunicato ministrante late Gab. Vazquez 1.2. *disputatio* ne 65. & 66. & dicitur alias infra 7. *par.* 2. a num. 11. & in casu proposito tutius est non providere, quam providere, quia non providendo, sed expectando certificationem nulli se periculo exponit, ut patet, providendo vero exponit se periculo usurpandi provisionem a Papam priuatiue spectantem ratione reservationis, & faciendi intrusum in Beneficio, atque adeo peccandi mortaliter, & qui se exponit periculo peccandi mortaliter, peccat mortaliter, nam qui periculum amat peribit in illo, ut est vulgatum.

776 Præterea ille est certus † de reservatione, & de acceptatione non habet certitudinem, etiam moraliter, sed ad summum solum est dubius, ergo non potest in dubio providere. Sicut, qui est certus de debito & de solutione dubius, non potest desinere soluere, quia non sunt cætera paria, & æqua causa, & ius utriusque, ut recte inquit Lud. Lopez *instruct.* *conscientia* 1. *dom.* 1. 32. & Gab. Vazquez *d. disp.* 66. n. 43.

777 Rationes istæ † mihi videntur satis convincere quando Episcopus simpliciter, & absolute provide- ret, posset tamen quando verisimile est alternatiuam esse acceptatam, aut stante dubio, an sit acceptata, vel non, providere sub conditione, & in quantum possum, seu sub conditione si alternatiua est perfecte acceptata, nam sub istis conditionibus, cum sint de presenti, recte Beneficium conferri potest, Co- uarr. de Benef. 4. *par.* cap. 3. n. 24. sicut sub conditio- ne, si vacat, vel si est capax, gloss. in c. 2. de elect. in 6. & ibi Dd. & Francus nu. 4. & sicut, si executor diceret, confero tibi tale Beneficium vacans, si de iure debetur, valeret collatio, si de iure deberetur, alias secus, ut cum Innocentio inquit Francus ibi, quamvis cum Domin. contrarium teneat Felin. in c. cum contingat de offic. deleg. n. 15. quem sequitur Rebuff. in concordat. in forma mandati verb. innotat. de quo vide inf. 8. p. c. 2. a n. 4.

778 Et similiter Episcopus, † qui probabiliter dubitat, an alternatiua sit iam Romae acceptata per eius procuratorem, non poterit licite providere de Beneficiis vacantibus in mense Martij, seu Septem. nisi sub conditione, quatenus alternatiua non esset acceptata, ut dicitur in dictis decisionibus Salamantin. fructuū supra citatis numer. 764. de Episcopo Salamantino, qui, cum non esset certus, an alternatiua fuisset in curia acceptata ab eius procuratore, quæ vere acceptata fuerat, promittit de dicta Cantoria vacante mense Septembris 1571. quatenus alternatiua non esset acceptata protestan- do, quod sua intentionis non erat providere, quatenus illa in mense reservato vacasset, & quod ideo non sumpsit tur- num, sed ius illius sibi præservauit, glossa fin. in c. cum in multis de rescip. in 6. Cassad. decisio. 10. num. 4. de concess. Præbend. Maxime, cum prouisus possederit postea ex nouo tit. cessionis prouisi Apostolici, Putens de- cis. 179. lib. 3. Achilles 1. de collatio. quamvis prouiso nulla scientia facta turnum consumat. Rom. consil. 329. n. 1. Putens de decis. 357. lib. 2. cum aliis allegatis: qui præ- terea loquuntur in eo, qui potuit dimittere habita notitia nullitatis provisionis, & non dimitte, sed in facultate

Episcopi non remansit, quia functus officio suo fuerat, ut ille prouisus iniuriæ dimitteret, &c. hæc in dictis deci- sionibus.

Prouisus aut sic in dubio non deberet capere pos- sessionem Beneficij, donec de acceptatione alterna- tiuæ certitudo habeatur, & id debet Episcopus ca- uere dicendo in titulo, & literis provisionis, quod ei de- tur possessio, cum de verificatione conditionis con- stiterit, & non antea, ne forte intrudatur sine vero titulo.

Vnde inferitur, † quod Episcopus, qui probabi- liter dubitat, an alternatiua sit iam Romae acceptata, simpliciter, & absolute, provideat de Beneficiis vacan- tibus in mense Martij, seu Septembris amittet alter- natiuam, si iam acceptata erat, quamuis contra teneat Gonzalez dicta glossa 65. numero 22. & glo. 56. nu. 129. conferens autem virtute alternatiuæ, de cuius acce- ptatione, & recognitione Romae facta non constat, eam non amittit, licet nondum facta sit, quia id in re- gula non cauetur.

Circa clausulam, sublata, † quæ continetur in il- lis verbis, decernens sic in prædictis omnibus per quos- cunque & c. iudicari debere, de qua Gonzalez glossa 66. videnda sunt per nos dicta infra 6. parte capit. 3. nu- mero octuagesimo primo. & circa decretum irritans, quod est in fin. ibi, ac irritum, &c. de quo Gonzalez glossa 67. & ultima, an liget ipsum Papam, vide supra numero 14. & an liget Legatum, seu Nuntium, vide infracap. 3. ex num. 45. & 133. & vide etiam supradic- ta ex num. 407.

§. 13. De regula. 10.

SUMMARIA.

○ Missa regula nona, quia non est reservatoria, &c. de qua, qui videri possint restat regula 10. quæ hic ponitur, n. 782.

Difficultas contra istam regulam, quod videtur superflua stante constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. cuius ratio est generalis, & omnia comprehendit, &c. n. 783.

Responsio, quod non est superflua, cum clarius exprimat n. 784.

In eo ista regula est minus ampla, quam dicta constitutio, quod loquitur de Ecclesiis, & Monasteriis, ac Beneficiis, quæ tempore prædecessorum vacabant, illa verba etiam de Beneficiis vacantibus post illorum obitum n. 785.

Illatio, & sententia Glossatoris, quod, si Ecclesia Cathedra- lis vacasset post obitum Papæ, posset fieri electio, & confirmatio, & quod a constitutio Pauli, non habet lo- cum, neque loquitur in Episcopatibus, &c. n. 786. quæ reprobatur n. 787.

Tunc per reservationem Beneficia etiam ante vacatio- nem sunt affecta, cum reservatio facta est absolute, & pure, & de Beneficiis certis, seu certarum personarum, seu cum reservantur ratione qualitatis Beneficij, vel persona illa semel data tempore reservationis, &c. n. 788. cum vero reservatio est conditionalis, seu de Be- neficiis incertis, seu rationis vacationis in certo tēpore seu certo modo non intrat, nec afficit nisi impleta con- ditione, &c. num. 789. ubi refertur, quod tradit Gon- zalez.

Attendendum est, an qualitas inducens reservatio- nem semel desit stante regula, & tunc statim refer-

uatio intrat, & remanet inducta affectio, an vero non detur stante regula, sed postquam illa expirauit, tunc reservatio non intrat, nec afficit Beneficium, numero

790.

Prædicta doctrina est approbata per Rotam cuius decisio ponitur n. 791.

782 Finita iam regula 8. *† de reservatione mensium, & alternatiua*, & ommissa regula 9. *de iuribus in forma rationi congruis expediendis*, quia non est reservatoria, nec facit ad nostrum propositum, de qua videri poterunt Glossator antiquus Alfonso de Soto, Rebuffus, & Mandosius super ea, restat regula 10. quæ agit de reservatione Beneficiorum facta per prædecessores, & affectione per eam inducta, & sic se habet.

Declaratio reservationis Ecclesiarum, & Beneficiorum per prædecessores reservationum.

10 Item declarauit omnium, & singularum Ecclesiarum Cathedralium, & monasteriorum prouisiones, quas prædicti prædecessores sui, ordinationi, & dispositioni eorum, nec non omnia, & singula Beneficia Ecclesiastica, quæ dicti prædecessores, etiam prædictæ dispositioni, cum interpositione decreti reseruauerant, quæ quidem Ecclesiæ, & monasteria, nec non sic reseruata Beneficia tempore obitus eorundem prædecessorum vacabant, aut Ecclesiæ ipsæ, vel monasteria huiusmodi, si commendata, vel eis administratores deputati non fuissent, etiam tunc vacassent, remansisse, & remanere per huiusmodi reservationem, & decretum affecta, nullumque de illis præter Roman. Pontificem ea vice se introumittere, vel disponere potuisse, siue posse quoquo modo, decernens irritum, & inane, si secus super illis attentatum forsitan erat tunc, vel in posterum contingeret attentari.

783 Circa quam regulam statim *†* se offert difficultas, quod videtur superflua stante constitutione, & declaratione perpetua Pauli II. quæ est extrauagans ad Roman. ultimo de Præbend. in communibus, & quamuis illa loquatur de Beneficiis familiarium, & collectorum, & subcollectorum, nec exprimat Ecclesias Cathedralis, & monasteria, tamen ratio illius, scilicet effectus per reservationem, manifeste appositionem in esse productus, & quod Beneficium semel affectum semper manet affectum, est generalis, & omnia comprehendit, atque adeo ipsa constitutio est generalis. *l. regula est. §. fin. ff. de iuris, & facti ignorant.* Euerat in topicis iuris in loco à ratione legis larga, cum aliis maxime, cum sumus in declarationis.

84 Sed respondetur, non esse superfluum, cum clarius ista exprimat, ut per Mandosium hic, quæ apud eum est reg. 9. quæst. 5. & 6. nam superfluum non dicitur quando explicite, ac distincte declaratur, quod implicite erat dispositum. Rota in Seguntina Archidiaconatus, & Canonatus supra adducta nu. 332. prope fin. & González gloss. 6. num. 33. & gloss. 51. nu. 96. cum aliis.

785 Quamuis in eo, *†* sit minus ampla hæc regula, quam dicta extrauagans, quod hæc loquitur de Ecclesiis, & monasteriis, ac Beneficiis, quæ tempore prædecessorum reservationum suæ dispositioni vacabant, illa vero loquitur etiam de Beneficiis vacantibus post obitum prædecessorum reservationum.

Ex quo inferebat *†* Glossator hic. Quod si vacasset Ecclesiæ Cathedralis post obitum Papæ, & antequam successor fecisset reservationes Ecclesiarum Cathedralium, fieret electio, & confirmatio in forma iuris, illa valeret, &c. Et videtur sequi González. §. 5. proem. num. 93. & 119. ut infra num. 789. & ad dict. extrauagantem respondet Glossator, quod non habet locum, neque loquitur in Episcopis, vel principalibus in collegiatis, neque in monasteriis, sed in Beneficiis officialium, vel familiarium Papæ, vel Cardinalium, &c. Et quod in ea non fit mentio de Episcopatibus, &c.

Sed ista sententia est omnino falsa, *†* & contra d. extrauagantem, cuius ratio, ut dixi, est generalis, & omnia comprehendit, etiam Episcopatus, &c.

Aduertendum est autem, *†* quod tunc per reservationem Beneficia *†* etiam ante vacationem sunt affecta, cum reservatio facta est absolute, & pure, & de Beneficiis certis, seu certarum personarum, ut Dignitatibus principalibus, Monasteriis, Beneficiis familiarium, & officialium, &c. seu cum reservatur ratione qualitatis Beneficii, ut quia est Dignitas principalis, Monasterium &c. vel ratione qualitatis personæ, ut quia sit familiaris officialis, &c. tunc semel data illa qualitate tempore regulæ, seu reservationis, reservatio intrat, & afficit Beneficium, ita ut maneat affectum, licet postea regula expiret, aut qualitas cesset, & ita procedit de extrauagans ad Romanam, & eius ratio.

Cum vero reservatio *†* est condicionalis, seu de Beneficiis incertis, seu ratione vacationis in certo tempore, seu certo modo, non intrat, nec vllum afficit Beneficium, nisi impleta conditione, & data certificatione, & succedente vacatione illo tempore, seu modo tempore regulæ, seu reservationis, ut in reservatione Beneficiorum vacantium tali mensse, & Sede Episcopali vacante, &c. & ita procedit quod tradit post hæc González d. §. 5. proem. 2. quæst. a num. 76. ubi ait quod Beneficium, quod vacauit viuentis Papæ in mense Apostolico, ex quo iam incidit in reservationem, manet affectum, nec per obitum Papæ cessat reservatio, ut in hac regula, Beneficium vero vacans in mense alias Apostolico Sede Apostolica vacante, & sic extincta regula mensium, non est reseruatum, nec affectum, quia non vacauit stante regula, & sic nunquam incidit in reservationem, qui tamen n. 93. & 119. male videtur sentire cum Glossatore hic, quod etiam Ecclesiæ, & Monasteria, & alia Beneficia certa reseruata per regulas non sunt reseruata, si vacant post obitum Papæ reseruantis, ex hac regula dum solum declarat durare reservationem Beneficiorum, quæ tempore obitus prædecessorum vacabant, &c.

Itaque in hoc *†* attendendum est, an qualitas inducens reservationem, seu ratione cuius inducitur reservatio, aut qualitates, si plures requiruntur, semel dentur stante, & vigente regula, & tunc statim reservatio intrat, & remanet inducta affectio, an vero non dantur stante regula, sed postquam illa expirauit, tunc enim reservatio non intrat, nec afficit Beneficium ex quo regula non est in rerum natura, nec amplius est reservatio, ut per Gemin. consil. 93. numero 15. cuius dictum dicit verissimum Aeneas de Falcon. de reservatio 4. quæst. effectum 17. versic. 4.

Et ita fuit resolutum in causa mea Abulenfi Patrochialis de la Calda 19. Nouembris 1593. coram Domino

Domino meo Corduba Episcop. Pacen. vt in decisione infra adducta capit. 5. numero 91. & latius, & melius 28. Ianuarij 1594. coram eodem, vt in decisione sequenti proposui pluries causam; an hac Parochialis fuisset affecta dispositioni Apostolica per regul. 1. Felice. recordat. Sixti Pape V. & primam] & 7. Gregorij XIV. & Domini fuerant diuiss, sed tandem fuit resolutum, non esse affectam; primo, quia predicta regul. 1. Sixti duas simul qualitates requirebat, quod mortuus esset Episcopus, & quod tunc Beneficia vacarent, vt ostendit relatum, quia ibi, quia post illorum obitum vacabunt; cuius natura est restringere substantium, cui adiungitur. Bartol. in leg. 4. filio. §. testator, & §. sequenti de alimentis, & ciberis legatis. Alexand. consilio 29. numero 4. volum. 1. & sic, vt regula iniret, debebant concurrere amba qualitates viuentis Papa Sixti. ad leg. si hæredij plures de condition. institut. Decius consil. 524. numero 1. & cum mortuo iam Papa Sixto, & eius regula vacauerit, non potuit cadere sub reservatione regulæ, quæ tunc non erat in rerum natura, & sic ex illa qualitate post obitum Papa proueniente non potest induci reservatio. Gemin. consil. 93. num. 15. cuius doctrinam verissimam dicit Aeneas de Falcon. de reservatio. quaestio. 4. 17. effectu vers. 4. est maxime, quia predicta regula Sixti solum voluit comprehendere Beneficia post Episcopi obitum suo tantum tempore vacatura, vt ex procemio regularum apparet. Secundo, quia cum dicta regula reseruet Beneficia, quæ post obitum Episcoporum vacabunt, reservatio est conditionalis, ad leg. Stichus qui meus erit, & ibi Bart. num. 1. de legatis l. 1. nuper in fin. de legat. 3. Cassa. decis. 3. de Præbend. n. 11. Rota diuersorum 225. num. 4. 1. part. quæ nullum potuit producere effectum in hac Parochiali, in qua viuentis regula non existit illa conditio vacandi post obitum Episcopi, sed mortuo iam Papa, & eius regula vacauit, ad l. itaq; 91. si certum petatur. l. cedere diem de verbor. significatione cap. 11. in fin. de sponfal. in 6. Cassa. d. decis. 3. n. 14. Rota decis. 14. num. 1. vt lite pend. in nouis. Innoc. in c. inter dilectos. num. 5. de excessib. prælator. Odrad. consil. 219. n. 14. Simoneta de reservatio. q. 60. ad fin. & ex his dicebant Domini tolli ex aduerso deducta, & illud fundamentum, quod ex quo mortuus fuit Episcopus ante Papam, inducta iam fuit reservatio, quia non solum hanc qualitatem, & conditionem, quod mortuus esset Episcopus respectu regulæ, sed etiam simul q. eo mortuo Beneficium ipsum vacaret, alias mortuo Episcopo omnia Beneficia remanerent affecta, & successor nullum posset providere, quod est absurdum, extrauagans vero ad Romani de Præbend. inter communes, & decis. Gambari 65. & adducta per eum in tract. de offic. Legati lib. 3. à numer. 180. & Sarnen. in reg. de infirmis q. 32. & in reg. de publican. quaest. 6. Simoneta q. 57. & alij ex aduerso allegari procedunt in reservationib. de Beneficiis certis, seu certarum personarum, puta familiarium officialium, &c. Dignitarum principalium Monasteriorum, &c. in quibus militat ratio dictæ extrauagantis, effectus scilicet in esse productus per reservationem. Vnde Domini dicebant esse distinguendum inter reservationem ratione qualitatis personæ, vt quia sit familiaris officialis, &c. vel ratione qualitatis Beneficii, vt quia sit Dignitas principalis, &c. & inter reservationem ratione vacationis in certo tempore, vt in terminis istius regulæ, & regulæ mensis, vt in primo casu semel data illa qualitate reservatio iniret, & remaneat inducta affectio per illā quamuis postea regula exipiret ex d. extrauag. ad Romani, & ratio est, quia talia Beneficia reseruantur pure, & simpli-

citer, & data illa qualitate, quod fuerint familiarium, Dignitates principales, &c. statim in illis reservatio inducitur, & producit effectum; cum adsit subiectum certum & determinatum, in quo fundetur reservatio, ex quo affectio nascitur. & in his terminis loquuntur Gabarus Sarnen. & alij allegati; & Cassa. decisione 4. numero 6. de reservatio. supponit reservationem sortitam effectum.

Secundo vero casu, scilicet cum sit reservatio ratione vacationis in certo tempore, cum non reseruentur Beneficia certa, sed certificanda per vacationem succedentem mortuo Episcopo, vt in proposito, vel in certis mensibus, & incertum sit an Beneficia sint vacatura, & quæ facile enim contingere potest quod nullum vacet, reservatio talis non reperit aliquod Beneficiū, quod ab initio inficiat, & propterea in casu isto mortuo Papa antequam Beneficium per vacationem fuerit certificatum, nulla potest affectio considerari, nam appositio manus Papæ super incerto non afficit ante certificationem. cap. dudum. verficulo considerantes. ibi, cum super incerto de de Præb. in 6. Bullenz. de charitatio subsidio. quaestio. 123. numero 10. verficulo, sed posset. Rota decisio. 25. numero 4. de concess. Præbend. in antiquis, & decisio. 6. numero 7. eodem titulo in antiquior. quas allegat Simoneta. dict. quaest. 60. num. 1. & 2. sic intelligendus, & placuit Domini simile de reservatione mensium, quia, quia est restricta ad vacatura in tali mense, si contingat vacatio in illo mortuo Papa, licet eo viuentis intrauerit, Ordinarius nihilominus poterit providere, Caputaquen. decisio. 86. n. 3. p. 1. & 214. part. 2. Ant. August. decis. 61. lib. 1. de regulis autem 1. & 7. Gregor. XIV. Domini non curarunt, cum multo ante illas Parochialis, de qua agitur, esset collata, & sic sub illarum reservatione non sit comprehensa.

CAP. II.

De Concilio.

SUMMARIA.

DE Concilio generali an possit Beneficia conferre, & qui id tractant, num. 1.

Concilium, in quo Papa præsidet, potest Beneficia conferre secundum Seluam Corras. & Duar. & secundum Lechum Concilium generale legitime congregatum probabiliter Beneficia conferre potest, textus quem allegat, id non probat, numer. 2. quando vero Concilium est congregatum sine Papa ratione schismatis, non poterit Beneficia conferre secundum Seluam cum Abb. numero 3.

Secundum authorem absolute Concilium non potest Beneficia conferre, nisi Papa id ei specialiter permittat, licet posset Papa, si veller, in Concilio facere provisiones Beneficiorum num. 4.

De potestate Papæ & Concilij qui sine videndi, numero quinto.

Collegium Cardinalium Sede vacante non potest Beneficia conferre, n. 6.

Concilium Provinciale non potest conferre Beneficia Provincie, nec Diocesanum Beneficia Diocesis, nisi quantum is ad cuius dispositionem spectant id permitteret, numero 7.

Post Papam secundo loco agendum est de Concilio generali, an possit Beneficia conferre? & quam quaestionem tractant Abbas quaest. 1. ad 4. dubium ex num. 29. Selua de Beneficiis 2. part. quaestio. 2.

Gg